

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

такій перевірці, часові рамки, протягом яких особа може бути піддана до такої перевірки тощо [3]. За таких обставин суди відмовляють у задоволенні клопотання сторони по справі про призначення такого виду експертизи.

Висновки. Застосування поліграфу в процесі доказування під час судового розгляду справи є перспективним напрямом розвитку законодавства та правозастосовної практики.

Разом з тим, важливим є створення єдиного уніфікованого нормативно-правового акту, що встановлював би вимоги як до технічного засобу – комп’ютерного поліграфу, так і порядок проведення такого виду експертизи, визначав би приблизний перелік питань, на які можливо надати відповідь за результатами проведення експертизи, а також встановлював права та обов’язки осіб, щодо яких проводиться зазначений вид експертизи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ромців О. І., Зубач І. М. Використання поліграфу у процесі подолання протидії розслідування злочинів у сфері службової діяльності: реалії сьогодення. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4926/romtsivzubach.pdf>.
2. Хомуленко Б. В. Історія виникнення поліграфу: давні та сучасні методи верифікації брехні. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/VKhnpu_psychol_2011_38_24.pdf
3. Ухвала Харківського апеляційного суду від 30 січня 2020 року по справі № 621/1308/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87421321>.

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Солдатенко М. Д.

Студентка II курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Грибачова І. П.

к. ю. н., доцент кафедри МЄПЦПД ННІ права

Сумського державного університету

В даний час підприємницька діяльність, разом з іншими формами власності відіграє важливу роль у формуванні та функціонуванні ринкової економіки держави, тому суб’єкти господарської (підприємницької) діяльності потребують захисту своїх інтересів та майнових прав все більше, оскільки вірогідність різноманітних ризиків зростає. Велика зацікавленість у створенні адекватного ринку страхових послуг виникає не тільки у

суб'єктів господарювання, а також у держави, що заінтересована у потрібному страховому захисту її державного майна. Дані питання вирішуються через упровадження в Україні певних перевірених у світовій практиці видів і форм страхування.

Договором страхування можемо визначити цивільно-правову угоду, що виникає між страховиком і страхувальником. Він регулює їх взаємні обов'язки, що визначені в умовах даного виду страхуванні. Договір страхування у своїй основі визначається, як договір про прийняття та передачу певного ризику. За страхову премію страховик зобов'язується відшкодувати втрати страхувальнику, що відбулися через настання події, зумовленої в договорі страхування. Даний договір має бути укладений на основі визначених законом правил страхування [1, с. 979].

Можемо визначити такі ознаки договору страхування:

- Договір страхування є двостороннім.

Оскільки у випадку укладення договору певні обов'язки та права виникають не тільки у страховика, а й у страхувальника.

- Даний договір є реальним.

Він набуває законної сили з самого моменту внесення саме першого страхового внеску, у випадку якщо інакше не передбачено у договорі.

- Договір страхування є відплатним.

Страховик у випадку настання певного страхового випадку повинен здійснити страхові виплати, а страхувальник зобов'язаний сплачувати страхову премію.

- Договір є ризиковим (алеаторним).

Договір страхування можна назвати договором ризику, оскільки при його укладенні відповідні сторони не можуть визначити чітко межі майбутнього виконання своїх визначених обов'язків, при чому збагачення чи втрата однієї зі сторін завжди залежать від випадку, адже на момент укладання договору страховик не може знати, буде виконувати він свої обов'язки, зазначені у договорі, чи ні, а також в якому обсязі і коли саме. При чому точно так ризикує і страхувальник, адже він не впевнений у отриманні страхового відшкодування, сплачуючи при цьому систематичні внески. Страхувальник в свою чергу не знає, яке буде співвідношення між розміром страхового відшкодування та сплачених ним даних страхових внесків [2, с. 2-6].

Існують два способи укладання договору страхування:

- складання одного документа;
- видача страхового поліса (свідоцтва).

Складання одного документа передбачає підписання його сторонами, у письмовій формі, після чого договір може вважатися укладеним.

Видача страхувальникові страховиком страхового поліса (сертифіката, свідоцтва) фактично і засвідчує факт укладання даного договору страхування. Страхові свідчення і поліси містять усі умови відповідного договору страхування, включають стандартні правила щодо страхування, спеціальні умови, щодо даного договору, а також виключення і доповнення стандартних правил. В даних свідоцтвах можуть бути окремі умови, погоджені з окремим страхувальником.

Існують два види полісів:

- 1) разовий;
- 2) генеральний.

Разовий поліс зазвичай застосовується під час оформлення операції страхування з одним предметом, простих операцій.

Генеральний поліс зазвичай поширюється на декілька операцій, що є однорідними, щодо страхування майна групи предметів.

Щодо страхових сертифікатів, вони є більш простими, ніж страхові поліси, адже вони містять тільки істотні з умов договору, в інших же умовах вони діють згідно стандартних правил страхування.

Правила страхування повинні розроблятися страховиком щодо кожного з видів страхування окремо і підлягати реєстрації у відповідному органі під час видачі ліцензій, яка визначає право на здійснення страховиком відповідного виду страхування [3, с. 181].

Головна підстава щодо укладення договору страхування – заява страхувальника. Дана заява містить адресованих страховику явно виражений намір страхувальника щодо укладання, на відповідних умовах, договору страхування. В ній обов'язково необхідно викласти всі особливості ризику, щодо якого передбачається укладення договору. Після розгляду заяви, страховик може її відхилити або прийняти. Головним підтвердженням укладення договору страхування є видача страховиком страхового свідоцтва, яке містить всі умови договору та видається страхувальнику.

Мають місце укладатися такі договори страхування, що укладаються з юридичними особами та громадянами і мають передбачати обов'язкове виконання зобов'язань на користь відповідної третьої особи, не тільки страхувальника. В цьому випадку виплату страхового відшкодування страховик проводить згідно з договором страхування на підставі заяви даного страхувальника, або його правонаступника, чи третіх осіб, які фігурують у даному договорі та визначені умовами страхування, а також страхового акта, що має складатися страховиком чи певною уповноваженою ним особою.

Договір страхування укладається на будь-який строк, визначений за домовленістю сторін та передбачений дійсним законодавством та зумовлений факторами (Мета,

платоспроможність страхувальника, вид і форма договору страхування) [1, с. 17-18].

У випадку необхідності доповнення чи зміни умов в договорі страхування, зміни мають бути оформлені доповненням (адендумом), яке є важливою частиною договору. Недотримання умов, щодо письмової форми договору, тягне за собою його недійсність із самого моменту укладення, даний договір в жодному разі не породжує обов'язків і прав, в такому випадку кожна сторона повинна повернути іншій стороні те, що вона отримала за даною угодою.

Державний нагляд, щодо діяльності страхової здійснюється певним Уповноваженим органом, а саме: Національною комісією, яка здійснює своє державне регулювання відповідних ринків фінансових послуг України, а також його органами, створеними на місцях задля дотримання визначених законодавством вимог про страхування, запобігання виниклої неплатоспроможності страховиків, ефективного своєчасного розвитку страхових послуг і захисту прав та законних інтересів страхувальників [4, с. 92].

Законодавство України визначає обов'язки та права суб'єктів визначеного страхового договору, умови та підстави укладання, здійснення певних страхових виплат, відносини договірні між сторонами, а також форми страхування, систему діючого державного регулювання, умови даного ліцензування страхової діяльності, а також вимоги щодо правил страхування, перелік обов'язкових та добровільних видів страхування, а також формування страхових резервів і напрями і правила про розміщення коштів у страхових резервах, тощо.

Отже, договір страхування за законодавством України - письмова угода між страховиком і страхувальником, після початку дії якої страховик бере зобов'язання, якщо буде настання страхового випадку, він повинен виплатити страхову суму чи відшкодувати збиток у відповідних межах страхової суми до страхувальника чи іншої особи, в свою чергу страхувальник повинен сплачувати страхові платежі, при чому у термін, визначений договором, а також виконувати інші умови, що там прописані.

Перед укладанням даного договору, страхувальник подає страховикові свою письмову заяву або в іншій формі заявляє щодо свого наміру укласти даний договір страхування. Сам факт укладання цього договору страхування завжди посвідчується страховим полісом, сертифікатом чи свідоцтвом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
2. Про страхування: Закон України від 07.05.1996 р. № 85/96-ВР / Верховна Рада України.

Відомості Верховної Ради України. 1996. № 18. Ст. 78.

3. Олійник О. В., Нагаєва Г. О. *Страховання. ХНАУ. 2008. 282 с.*

4. Жабинець О. Й. *Страховання. ЛьвДУВС. 2010. 260 с.*

КОМПЕНСАЦІЯ ВИТРАТ НА ПРАВНИЧУ ДОПОМОГУ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Харченко А. Л.

Студентка III курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Думчиков М. О.

к. ю. н., асистент кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Досліджуючи судову практику у сфері вирішення цивільних спорів, можна помітити тенденцію того факту, що суди досить часто відмовляють або частково задовольняють і задоволенні вимог, щодо відшкодування витрат на правову допомогу, навіть у тому разі, коли рішення ухвалюють на користь такої особи. Актуальність цього питання також зумовлює оновлення чинного цивільного процесуального законодавства України.

Проблематику та правову природу витрат на правову допомогу в цивільному процесі досліджували такі науковці: М. Рожкова, К. Шмотін, В. Заборовський, Т. Варфоломеєва, В. Личко, Е. Васьковський, О. Антонюк, І. Головань, Г. Тріпільський та ін.

Якщо звертатися до статистики судової практики, то вбачається, що у 2019 році районні суди міста Києва за клопотанням сторони цивільного процесу, зазвичай відшкодували декілька (2-3) тисячі гривень витрат на правничу допомогу. Навіть у випадках, коли ціна позову могла сягати мільйонів гривень, суди могли компенсувати суму у декілька тисяч, що в такому разі у десятки разів менше судового збору, який було сплачено на користь держави для ведення справи.

Слід починати з того, що відповідно до ст. 59 Конституції України кожен має право на правову допомогу [1]. Та, відповідно до статті 15 Цивільного процесуального кодексу України, учасник справи мають право користуватися правничою допомогою. Особливу увагу заслуговує абзац 13 пункту 3 статті 2 Цивільного процесуального кодексу України, в якому зазначено, що одним із головних принципів цивільного судочинства є відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення.

За приписами ст. 79, 84 Цивільного процесуального кодексу України, витрати на